Ch3 - Ba Pháp - III. Phẩm Người (Puggalavagga)

Kinh Tăng Chi Bộ (VNC PHVN, 2021)

108 KINH TĂNG CHI BỘ

IIL PHẢM NGƯỜI (PUGGALAVĂGGA)

I. KINH SAVITTHA (Samiddhasutta)11 (4 I. 118) 21. Như vầy tôi nghe. Một thời, Thế Tôn trú ở Sãvatthi, tại Jetavana, vườn ông Anãthapiụdika. Rồi Tôn giả Savittha1718 và Tôn giả Mahăkotthika đi đến Tôn giả Sãriputta; sau khi đến, nói lên với Tôn giả những lời chào đón hỏi thăm; sau khi nói lên những lời chào đón hỏi thăm thân hữu, liền ngồi xuống một bên. Tôn giả Sãriputta nói với Tôn giả Savittha đang ngồi một bên: Có ba hạng người này, này Hiên giả Savittha, có mặt, xuât hiện ở đời. Thê nào là ba? Thân chứng, Kiến chí và Tín giải. Ba hạng người này, này Hiền giả, có mặt, xuất hiện ở đời. Trong ba hạng người này, này Hiền giả, hạng người nào Hiền giả chấp nhận là hy hữu hơn, 1 thù diệu hơn? -Có ba hạng người này, thưa Hiền giả Sãriputta, có mặt, xuất hiện ở đời. Thế nào là ba? Thân chứng, Kiến chí và Tín giải. Ba hạng người này5 này Hiền giả, có mặt, xuất hiện ở đời. Trong ba hạng người này, thưa Hiền giả, hạng người Tín giải, hạng người này tôi chấp nhận là hy hữu hơn5 là thù diệu hơn. Vì cớ sao? Vì răng, thưa Hiên giả, với hạng người này, tín căn được tăng thượng. Rồi Tôn giả Sãriputta nói với Tôn giả Mahãkotthika: Có ba hạng người này, này Hiên giả Kotthika, có mặt, xuât hiện ở đời. Thế nào là ba? Thân chứng, Kiến chí và Tín giải. Ba hạng người này, này Hiền giả, có mặt. xuât hiện ở đời. Trong ba hạng người này, này Hiên giả, hạng người nào Hiền giả chấp nhận là hy hữu hơn5 là thù diệu hơn? Có ba hạng người này, thưa Hiền giả Sãriputta, có mặt, xuất hiện ở đời. Thế nào là ba? Thân chứng, Kiến chí và Tín giải. Ba hạng người này? thưa Hiền gia, có mặt? xuất hiện ở đời. Trong ba hạng người này, thưa Hiền giả, hạng người Thân chứng, hạng người này tôi châp nhận là hy hữu hon, là thù diệu hơn. Vì cớ sao? Vì rằng, thưa Hiền giả? với hạng người này5 định căn được tăng thượng. Rồi Tôn giả Mahãkotthika thưa với Tôn giả Sãriputta: Có ba hạng người này, thưa Hiền giả Sãriputta, có mặt, xuất hiện ở đời. Thế nào là ba? Thân chứng, Kiến chí và Tín giải. Ba hạng người này, thưa Hiền

17 Bản tiếng Anh của PTS: Testifying with Body, nghĩa là Chứng thực với thân. 18 Bản Tích Lan, Thái Lan, Campuchia và PTS viết Savittha.

giả5 có mặt, xuât hiện ở đời. Trong ba hạng người này, thưa Hiên giả, hạng người nào Hiền giả chấp nhận là hy hữu hơn9 là thù diệu hơn? Có ba hạng người này, này Hiên giả Kotthika, có mặt, xuât hiện ở đời. Thế nào là ba? Thân chứng, Kiến chí và Tín giải. Ba hạng người này, này Hiền giả, có mặt, xuất hiện ở đời. Trong ba hạng người này, này Hiền giả, hạng người Kiên chí, hạng người này tôi châp nhận là hy hữu hơn, là thù diệu hơn. Vì cớ sao? Vì rằng, này Hiền giả, với hạng người này5 tuệ căn được tăng thượng. Rồi Tôn giả Sâriputta nói với Tôn giả Savittha và Tôn giả Mahãkotthika như sau: Này các Hiền giả, tất cả chúng ta đã trả lời tùy theo biện tài của mình. Này các

Hiền giả, chúng ta hãy đi đến Thế Tôn; sau khi đến, chúng ta sẽ hỏi Thế Tôn về ý nghĩa này. Thế Tôn trả lời như thế nào9 chúng ta hãy như vậy thọ trì. Vâng, thưa Hiền giả. Tôn giả Savittha và Tôn giả Mahãkotthika vâng đáp Tôn giả Sãriputta. Rồi Tôn giả Sãriputta, Tôn giả Savittha và Tôn giả Mahãkotthika đi đến Thế Tôn; sau khi dến, đảnh lễ Thế Tôn rồi ngồi xuống một bên. Ngồi xuống một bên, Tôn giả Sãriputta thuật lại với Thế Tôn tất cả câu chuyện đã xảy ra với Tôn giả Savittha và Tôn giả MahakoUha. —Ở dây, này Sãriputta, thật không dễ gì để trả lời một chiều là hạng người nào hy hữu hơn, thù diệu hơn trong ba hạng người đó. Sự kiện này xảy ra? này Sãriputta, hạng người Tín giải là hạng người đang hướng đến A-la-hán, hạng người Thân chứng là hạng người Nhất Lai hay Bất Lai, và hạng người Kiến chí là hạng người Nhất Lai hay Bất Lai. Ở dây, này Sãriputta, thật không dễ gì để trả lời một chiều là hạng người nào hy hữu hơn, thù diệu hơn trong ba hạng người đó. Sự kiện này xảy ra, này Sãriputta, hạng người Thân chứng là hạng người đang hướng đến A-la-hán, hạng người Tín giải là hạng người Nhât Lai hay Bât Lai, và hạng người Kiên chí là hạng người Nhất Lai hay Bất Lai. Ở dây, này Sãriputta, thật không dễ gì để trả lời một chiều là hạng người nào hy hữu hơn, thù diệu hơn trong ba hạng người đó. Sự kiện này xảy ra, này Sãriputta, hạng người Kiến chí là hạng người đang hướng đến A-la-hán, hạng người Tín giải là hạng người Nhất Lai hay Bất Lai, còn hạng người Thân chứng là hạng người Nhất Lai hay Bất Lai. Ở dây, này Sãriputta, thật không dễ gì để trả lời một chiều rằng hạng người nào là hy hữu hơn và thù diệu hơn trong ba hạng người đó. II. KINH BỆNH (Gilãnasuttă) (A. I. 120) 22. Có ba hạng người bệnh5 này các Tỷ-kheo? có mặt, xuất hiện ở đời. Thế nào là ba? Ở đây9 này các Tỷ-kheo, có hạng người bệnh, dầu có được các món ăn thích hợp hay không được các món ăn thích hợp; dâu có được các thuôc men thích

hợp hay không được các thuốc men thích hợp; dầu có được sự chăm sóc thích đáng hay không được sự chăm sóc thích đáng vẫn không được bình phục, khỏi chứng bệnh ấy. Ở dây, này các Tỷ-kheo, có hạng người bệnh, dầu có được các món ăn thích hợp hay không được các món ăn thích hợp; dầu có được các thuốc men thích hợp hay không được các thuốc men thích hợp; dầu có được sự chăm sóc thích đáng hay không được sự chăm sóc thích đáng vẫn được bình phục từ chứng bệnh ấy. Ở dây, này các Tỷ-kheo5 có hạng người bệnh? có được các món ăn thích hợp, không phải không được; có các thuốc men thích hợp, không phải không được; có được sự chăm sóc thích đáng, không phải không được? được bình phục từ chứng bệnh ấy. Ở đây5 này các Tỷ-kheo, hạng người bệnh này, có được các món ăn thích hợp, không phải không được; có được các thuôc men thích hợp, không phải không được; có được sự chăm sóc thích đáng, không phải không được, được bình phục khỏi chứng bệnh ây. Chính do duyên với hạng người bệnh này, này các Tỷ-kheo, các món ăn [thích hợp] với người bệnh đã được chấp thuận; các thuốc men [thích hợp] với người bệnh đã được chấp thuận; sự chăm sóc [thích đáng] với người bệnh đã được châp thuận. Chính do duyên với hạng người bệnh này, này các Tỷ-kheo5 các người bệnh khác cần phải được chăm sóc như vậy. Ba hạng người bệnh này, này các Tỷ-kheo, có mặt, xuất hiện ở đời. Cũng vậy5 này các Tỷ-kheo, có ba hạng người này, có mặt, xuất hiện ở đời5 có thể so sánh với ba hạng người bệnh này. Thế

nào là ba? Ở đây, này các Tỷ-kheo, có hạng người được thấy Như Lai hay không được thấy Như Lai; được nghe Pháp và Luật do Như Lai trình bày hay không được nghe Pháp và Luật do Như Lai trình bày, không có đi vào tánh quyết định, tánh chơn chánh đôi với các thiện pháp. Ở đây? này các Tỷ-kheo5 có hạng người được thấy Như Lai hay không được thấy Như Lai; được nghe Pháp và Luật do Như Lai trình bày hay không được nghe Pháp và Luật do Như Lai trình bày, đi vào tánh quyêt định? tánh chơn chánh đôi với các thiện pháp. Ở dây, này các Tỷ-kheo? có hạng người được thấy Như Lai, không phải không được thấy Như Lai; được nghe Pháp và Luật do Như Lai trình bày, không phải không được nghe Pháp và Luật do Như Lai trình bày, đi vào tánh quyết định5 tánh chơn chánh đối với các thiện pháp. Ở dây, này các Tỷ-kheo, hạng người này, được thấy Như Lai, không phải không được thấy Như Lai; được nghe Pháp và Luật do Như Lai trình bày, kh6ng phải không được nghe Pháp và Luật do Như Lai trình bày, đi vào tánh quyêt định5 tánh chơn chánh đôi với các thiện pháp. Chính do duyên hạng người này5 này các Tỷ-kheo, thuyêt pháp được chập nhận; và chính do duyên hạng người này? này các Tỷ-kheo, pháp được thuyết giảng cho các người khác.

CHƯƠNG III. BA PHÁP 111

Ba hạng người này, này các Tỷ-kheo5 có mặt, xuất hiện ở đời5 có thể so sánh với ba hạng người bệnh. III. KINH CÁC HÀNH (Sankhãrasutta)19 (A. I. 122) 23. Có ba hạng người, này các Tỷ-kheo5 có mặt, xuất hiện ở đời. Thế nào là ba? ơ dây, này các Tỷ-kheo, có hạng người chât chứa thân hành có não hại, chât chứa khẩu hành có não hại, chất chứa ý hành có não hại. Sau khi chất chứa thân hành có não hại, chất chứa khẩu hành có não hại, chất chứa ý hành có não hại, người ấy sanh trong thế giới có não hại. Vì phải sanh trong thế giới có não hại, người ấy cảm giác các cảm xúc có não hại. Do cảm giác các cảm xúc có não hại, người ấy cảm giác các cảm thọ có não hại, nhất hướng đau khổ như các chúng sanh ở trong địa ngục. Ở đây, nàỵ các Tỷ-kheo, có người chất chứa thân hành không có não hại, chât chứa khâu hành không có não hại, chât chứa ý hành không có não hại. Sau khi chất chứa thân hành không có não hại, chất chứa khẩu hành không có não hại, chât chứa ý hành không có não hại, người ấy được sanh trong thế giới không có não hại. Được sanh trong thế giới không có não hại, người ấy cảm giác các cảm xúc không có não hại. Do cảm giác các cảm xúc không có não hại5 người ấy cảm giác các cảm thọ không có não hại, nhất hướng lạc như chư thiên ở Biến Tịnh thiên. Ở đây, này các Tỷ-kheo? có người chất chứa thân hành có não hại và không có não hại, chất chứa khẩu hành có não hại và không có não hại? chất chứa ý hành có não hại và không có não hại. Sau khi chât chứa thân hành có não hại và không có não hại, chất chứa khẩu hành có não hại và không có não hại, sau khi chất chứa ý hành có não hại và không có não hại, người ấy được sanh vào thế giới có não hại và không có não hại. Được sanh vào thế giới có não hại và không có não hại, người ấy cảm giác các cảm xúc có não hại và không có não hại. Do cảm giác các cảm xúc có não hại và không có não hại, người ấy cảm giác các cảm thọ có não hại và không có não hại, xen lẫn lạc và khổ, ví như loài người, một loại chư thiên và một loại sanh trong đọa xứ. Ba hạng người này, này các Tỷ-kheo5 có mặt, xuất hiện ở đời.

IV KINH NHIỀU LỢI ÍCH (Bahukãrasutta) (Ả. I. 123) 24. Có ba hạng người, này các Tỷ-kheo5 làm nhiều lợi ích cho người khác. Thế nào là ba? Do người nào5 này các Tỷ-kheo, có người được quy y Phật, quy y Pháp? quy y Tăng, người ấy là hạng người làm lợi ích nhiều cho người kia. Đây là hạng người làm lợi ích nhiều cho người khác. Lại nữa, này các Tỷ-kheo, do người này, người khác rõ biết: "Dây là khổv,

19 Bản tiếng Anh của PTS: Accumulation, nghĩa là Chất chứa.

rõ biết: "Đây là khổ tap", rõ biết: 6CĐây là khổ diet", rõ biết: "Dây là con đường đưa đến khổ diet", người ấy là hạng người làm lợi ích nhiều cho người kia. Đây là hạng người làm lợi ích nhiều cho người khác. Lại nữa5 này các Tỷ-kheo? do người này, người khác đoạn trừ các lậu hoặc5 ngay trong hiện tại với thăng trí, tự mình chứng ngộ? chứng đạt và an trú Vô lậu tâm giải thoát, Tuệ giải thoát. Đây là hạng người làm lợi ích nhiều cho người khác. Ba hạng người này, này các Tỷ-kheo5 làm lợi ích nhiều cho người khác. Ta nói răng không có một người nào khác làm lợi ích nhiêu hơn cho người khác bằng ba hạng người này. Ta nói rằng một người không thể khéo trả ơn cho ba hạng người này như đảnh lễ, đứng dậy5 chắp tay, hành động thân thiện, bố thí các vật dụng như y, đồ ăn khất thực, sàng tọa5 thuốc trị bệnh. V. KINH VÍ DỤ KIM CANG (Vaịừũpamasutta)20 (Ắ. I. 123) 25. Có ba hạng người, này các Tỷ-kheo5 có mặt, xuất hiện ở đời. Thế nào là ba? Hạng người với tâm được ví dụ như vết thương, với tâm được ví dụ như chớp sáng, với tâm được ví dụ như kim cang. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là hạng người với tâm được ví dụ như vết thương? Ở dây, này các Tỷ-kheo5 có người phẫn nộ5 nhiều hiềm hận. Dù chỉ bị nói chút ít, người ấy cũng tức tối5 phẫn nộ5 sân hận5 sừng sộ; người ấy biểu lộ sự phẫn nộ? sân hận và bực tức. Ví như một vết thương đang làm mủ, nếu bị cây gậy hay miếng sành đánh phải, liền chảy mủ nhiều hơn; cũng vậy, này các Tỷ-kheo, ở đây có người phẫn nộ, nhiều hiềm hận. Dù chỉ bị nói chút ít, người ấy cũng tức tối5 phẫn nộ5 sân hận, sừng sộ; người ấy biểu lộ sự phẫn nộ9 sân hận và bực tức. Này các Tỷ~kheo5 đây gọi là hạng người với tâm được ví dụ như vết thương. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là hạng người với tâm được ví dụ như chớp sáng? Ở dây, này các Tỷ-kheo, có hạng người như thật rõ biết: "Bây là kh&', như thật rõ biết: "Dây là khổ tập,\ như thật rõ biết: "Đây là khổ diet", như thật rõ biết: "Đây là con đường đưa đến khổ diệt?5 Ví như một người có mắt thấy các sắc trong đêm tối tăm mù mịt khi có chớp sáng; cũng vậy? này các Tỷ-kheo? ở đây có người như thật rõ biết: E)ây là kh6", như thật rõ biết: "Dây là khổ tap", như thật rõ biết: "Bây là khổ diet", như thật rõ biết: "Đây là con đường đưa đến khổ diet." Này các Tỷ-kheo9 đây gọi là hạng người với tâm được ví dụ như chớp sáng. Và này các Tỷ-kheo9 thế nào là hạng người với tâm được ví dụ như kim cang? Ở đây, này các Tỷ-kheo, có hạng người nhờ đoạn tận các lậu hoặc, ngay trong hiện tại, tự mình với thắng trí chứng ngộ, chứng đạt và an trú Vô lậu tâm giải thoát, Tuệ giải thoát. Này các Tỷ-kheo5 đây gọi là hạng người với tâm được ví dụ như kim cang.

20 Bản tiếng Anh của PTS: The Open Sore, nghĩa là vết thương ỉàm mủ. Xem Pug. 30; PugA. 212.

Ba hạng người này, này các Tỷ-kheo, có mặt, xuất hiện ở đời. VI. KINH CẦN PHẢI THÂN CẬN (Sevitabbasutta)21 (Ả. I. 124) 26. Có ba hạng người, này các Tỷ-kheo5 có mặt, xuất hiện ở đời. Thế nào là ba? Có hạng người, này các Tỷ-kheo? không nên gần gũi, không nên sống chung, không nên hầu hạ cúng dường; có hạng người, này các Tỷ-kheo5 nên gần gũi, nên sống chung, nên hầu hạ cúng dường; có hạng người, này các Tỷ- kheo5 sau khi cung kính, tôn trọng, nên gần gũi, nên sống chung, nên hàu hạ cúng dường. Và này các Tỷ-kheo5 thế nào là hạng người không nên gần gũi9 không nên sống chung, không nên hầu hạ cúng dường? Ở dây, này các Tỷ-kheo5 có hạng người thấp kém về giới, định? tuệ. Hạng người như vậy? này các Tỷ-kheo, không nên gần gũi5 không nên sống chung, không nên hầu hạ cúng dường, trừ khi vì lòng thương tưởng, vì lòng từ mẫn. Và này các Tỷ-kheo? thế nào là hạng người nên gần gũi, nên sống chung, nên hầu hạ cúng dường? Ở đây5 này các Tỷ-kheo5 có hạng người đồng đẳng [với mình] về giới, định5 tuệ. Hạng người như vậy, này các Tỷ-kheo5 nên gần gũi5 nên sông chung, nên hầu hạ cúng dường. Vì cớ sao? Với ý nghĩ: CÍ[Cả hai] thiện xảo về giới5 câu chuyện của chúng ta sẽ thuộc về giới5 được diễn tiến [lợi ích] cho cả hai chúng ta và sẽ làm cho hai chiing ta được an lạc; [cả hai] thiện xảo vê định? câu chuyện của chúng ta sẽ thuộc vê định, được diên tiên [lợi ích] cho cả hai chúng ta và sẽ làm cho hai chúng ta được an lạc; [cả hai] thiện xảo vê tuệ, câu chuyện của chúng ta sẽ thuộc vê tuệ5 được diên tiên [lợi ích] cho cả hai chúng ta và sẽ làm cho hai chúng ta được an lạc", cho nên với hạng người như vậy5 nên gần gũi, nên sống chung, nên hầu hạ cúng dường. Và này các Tỷ-kheo9 thê nào là hạng người sau khi cung kính, tôn trọng, nên gần gũi5 nên sống chung, nên hầu hạ cúng dường? Ở dây, này các Tỷ- kheo, có hạng người thù thăng về giới, định, tuệ. Hạng người ây, này các Tỷ-kheo. sau khi cung kính, tôn trọng, cân phải gân gũi, cân phải sông chung, Cần phải hầu hạ cúng dường. Vì cớ sao? Với ý nghĩ: "Nhu vậy5 nếu giới chưa đầy đủ, ta sẽ làm cho đầy đủ; hay nếu giới được đầy dủ, ta sẽ hỗ trợ thêm cho chỗ này chỗ kia với trí tuệ. Hay nếu định chưa đầy đủ5 ta sẽ làm cho đầy đủ; hay nếu định được đầy đủ, ta sẽ hỗ trợ thêm cho chỗ này chỗ kia với trí tuệ. Hay nếu tuệ chưa đầy đủ9 ta sẽ làm cho đầy đủ; hay nếu tuệ được đầy đủ9 ta sẽ hỗ trợ thêm cho chỗ này chỗ kia với trí tuệ5\ cho nên? với hạng người như vậy? sau khi cung kính, tôn trọng, nên gần gũi, nên sống chung, nên hầu hạ cúng dường. Ba hạng người này, này các Tỷ-kheo, có mặt, xuất hiện ở đời. Người gần kẻ hạ liệt? Rồi cũng bị hạ liệt.

21 Xem Pug. 35.

Thân cận người đồng đẳng, Được khỏi bị thối đọa. Ai gần bậc ìhù thắng, Mau chóng được thăng tiến. Do vậy hãy sống chung, Bậc ưu thắng hơn mình. VII. KINH ĐÁNG GHÊ TỞM ụigucchỉtabbasuttă) (A. I. 126) 27. Có ba hạng người, này các Tỷ-kheo, có mặt, xuất hiện ở đời. Thế nào là ba? Có hạng người đáng ghê tởm, không cần phải gần gũi, không cần phải sống chung, không cần phải hầu hạ cúng dường. Có hạng nguôi, này các Tỷ-kheo, cần phải nhìn một cách thản nhiên, không cân phải gân gũi, không cân phải sống chung, không cần phải hầu hạ cúng dường. Có hạng người, này các Tỷ-kheo5 cần phải

gần gũi, cân phải sông chung, cân phải hâu hạ cúng dường. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là hạng người đáng ghê tởm, không cần phải gần gũi5 không cân phải sống chung, không cân phải hầu hạ cúng dường? Ở đây? này các Tỷ-kheo5 có hạng người ác giới, tính tình độc ác, sở hành bất tịnh, có những hành vi che đậy, không phải là Sa-môn nhưng hiện tướng Sa-môn, không sông Phạm hạnh nhưng hiện tướng có Phạm hạnh, nội tâm hôi hám, đầy những tham dục? tánh tình bất tịnh. Hạng ĩiệười như vậy9 này các Tỷ-kheo5 đáng ghê tởm, không cân phải gân gũi, không cân phải sông chung, không cân phải hầu hạ cúng dường. Vì cớ sao? Vì rằng, dầu không thuận theo một chút nào tri kiến của người như vậy. nhưng tiếng xấu bị đồn xa về người ấy là có bạn ác9 CÓ bằng hữu ác, là tôn sùng kẻ ác. Ví nhu, này các Tỷ-kheo9 một con rắn đi vào trong đống phân5 dầu nó không cắn ai nhưng cũng bị [đống phân] làm cho ồ uế. Cũng vậy, này các Tỷ-kheo? dầu không thuận theo một chút nào tri kiến của người như vậy? nhimg tiếng xấu bị đồn xa về người ấy là có bạn ác, có bằng hữu ác, là tôn sùng kẻ ác. Cho nên5 hạng người như vậy đáng ghê tởm, không càn phải gần gũi, không cần phải sống chung, không cần phải hầu hạ cúng dường. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là hạng người cần phải nhìn một cách thản nhiên, không cần phải gần gũi? không cần phải sống chung, không cần phải hầu hạ cúng dường? Ở đây5 này các Tỷ-kheo5 có hạng người phẫn nộ5 nhiều hiềm hận, dầu có bị nói chút ít cũng tức tối9 phẫn nộ, sân hận, sừng sộ? hiện rõ phẫn nộ? sân hận và bực tức. Ví như5 này các Tỷ-kheo, một vết thương làm mủ5 nếu bị cây gậy hay mảnh sành đánh phải, thời chảy mủ ra nhiều hơn. Cũng vậy9 này các Tỷ-kheo, có hạng người phẫn nộ, nhiều hiềm hận5 dầu có bị nói chút ít cũng tức tối, phẫn nộ, sân hận, sừng sộ5 hiện rõ phẫn nộ? sân hận và bực tức. Ví như, này các Tỷ-kheo5 một que lửa bằng gỗ tinduka, nếu bị cây gậy hay mảnh sành đánh phải, thời xịt lửa, xịt khói ra nhiều hơn. Cũng vậy, này các Tỷ-kheo, có hạng người phẫn nộ, nhiều hiềm hận5 dầu có bị nói chút ít cũng tức tối? phẫn nộ, sân hận? sừng sộ5 hiện rõ phẫn nộ9 sân hận và bực tức. Ví nhu, này các Tỷ-kheo9 một hố phân được cây gậy hay mảnh sành quật vào, thời mùi

hôi thôi lại càng nhiêu hơn. Cũng vậy5 này các Tỷ-kheo, có hạng người phân nộ5 sân hận và bực tức. Hạng người như vậy5 này các Tỷ-kheo? cân phải nhìn với cặp mắt thản nhiên, không cần phải gần gũi, không cần phải s6ng chung, không cần phải hầu hạ cúng dường. Vì cớ sao? Vì nệhĩ rằng: "Người ây có thể nhục mạ ta. Người ây có thê chửi măng ta. Người ây có thê làm hại ta." Cho nên, hạng người như vậy cần phải nhìn một cách thản nhiên, không cần phải gần gũi5 không cần phải sống chung, không cần phải hầu hạ cúng dường. Và như thê nào, này các Tỷ-kheo5 là hạng người cân phải gân gũi, cân phải sống chung, cần phải hầu hạ cúng dường? Ở đây, này các Tỷ-kheo9 có hạng người giữ giới, tánh tình hiền thiện. Người như vậy? này các Tỷ-kheo5 cần phải gần gũi, cần phải sống chung, cần phải hầu hạ cúng dường. Vì cớ sao? Vì răng, dâu không thuận theo chút nào tri kiến của nguôi như vậy, nhmig tiếng tốt được đồn xa về người ấy là có bạn lành? là có bằng hữu lành, là tôn sùng kẻ lành. Cho nên5 hạng người như vậy, cần phải gần gũi, cần phải sống chung, cần phải hầu hạ cúng dường. Ba hạng người này, này các Tỷ-kheo, có mặt? xuất hiện ở đời. Người gần kẻ hạ liệt? Rồi cũng bị

hạ liệt. Thân cận người đông đăng, Được khỏi bị thối đọa. Ai gần bậc Thù thắng, Mau chóng được thăng tiến. Do vậy hãy sống chung, Bậc ưu thắng hơn mình. VIII. KINH NGƯỜI NÓI NHƯ PHÂN (Gũthabhãnĩsutta)22 (A. I. 127) 28. Có ba hạng người, này các Tỷ-kheo, có mặt, xuất hiện ở đời. Thê nào là ba? Hạng người nói như phân5 hạng người nói như hoa, hạng người nói như mật. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là hạng người nói như phân? Ở đây5 này các Tỷ-kheo? có hạng người khi đi vào hội trường, hay đi vào hội chúng, hay khi đi đên giữa các người bà con, hay khi đi đên giữa các người đông một tô hợp, hay đi đên giữa cung vua, hay bị dẫn đi như là người làm chứng, được nói: "Ngươi biết gì5 hãy nói lên.^ Người ấy không biết5 nói rằng: "Tôi có biết"; có biết, nói rằng: "T6i không biết"; không thấy, nói rằng: “T6i có thấy” có thấy, nói rằng: "Tôi không thấy." Do vì mình hay vì người, hay vì một vài lợi vật nhỏ mà cố ý nói láo, người như vậy, này các Tỷ-kheo? được gọi là người nói như phân. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là hạng người nói như hoa? Ở đây9 này các Tỷ-kheo, có người khi đi vào hội trường, hay khi đi vào hội chúng, hay khi đi đên giữa các người bà con, hay khi đi đên giữa các người đồng một tổ hợp, hay

22 Bản tiếng Anh của PTS: Fair-Spoken, nghĩa là Nói như hoa.

đi đến giữa cung vua, hay bị dẫn đi như là người làm chứng, được nói: uNgươi biết gi, hãy nói lên.,, Người ấy không biết, nói rằng: "T6i không biết"; có biết, nói răng: Toi co biet ; khong thay9 noi rang: Toi không thây ; co thay, noi răng: "T6i có thây." Không vì mình hay vì người, hay vì một vài lợi vật nhỏ mà cố ý nói láo, người như vậy5 này các Tỷ-kheo5 được gọi là người nói như hoa. Và này các Tỷ-kheo5 thế nào là hạng người nói như mật? Ở dây, này các Tỷ-kheo. có người đoạn tận ác ngữ, từ bỏ lời nói ác ngữ. Lời nói của người ấy không hại5 tai ưa nghe, khả ái, đi thănậ đên tâm5 lê độ5 được nhiêu người ưa thích, được nhiều người thích ,người ây nói những lời như vậy. Này các Tỷ- kheo5 đây gọi là hạng người nói như mật. Ba hạng người này, này các Tỷ-kheo, có mặt, xuất hiện ở đời. IX. KINH MÙ LÒA (Andhasutta)23 (A. I. 128) 29. Ba hạng người, này các Tỷ-kheo? có mặt, xuất hiện ở đời. Thê nào là ba? Người mù5 người có một mắt, người có hai mắt. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là người mù? Ở đây9 này các Tỷ-kheo, có người không có măt đê có thê với măt như vậy5 thâu hoạch được tài sản chưa được thâu hoạch hay làm cho tăng trưởng tài sản đã được thâu hoạch; không có mắt để có thể với mắt như vậy, biết được pháp thiện và pháp bất thiện, có tội và không tội, pháp liệt và thăng, pháp thuộc thành phân đen và trăng. Này các Tỷ-kheo, đây gọi là hạng người mù. Và này các Tỷ-kheo5 thế nào là hạng người có một mắt? Ở đây? này các Tỷ-kheo, có người có măt đê có thê với măt như vậy, thâu hoạch được tài sản chưa được thâu hoạch hay làm cho tăng trưởng tài sản đã được thâu hoạch; không có mắt để có thể với mắt như vậy, biết được pháp thiện và pháp bất thiện, có tội và không tội? pháp liệt và thắng, pháp thuộc thành phần đen và trắng. Này các Tỷ-kheo5 đây gọi là hạng người có một măt. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là hạng người có hai mắt? Ở đây5 này các Tỷ- kheo, có người có măt đê có thê với măt như vậy, thâu hoạch được tài sản chưa được thâu hoạch hay làm cho tăng trưởng tài sản đã được thâu hoạch; có mắt để có thể

với mắt như vậy5 biết được pháp thiện và pháp bất thiện, có tội và không tội, pháp liệt và thắng, pháp thuộc thành phần đen và trăng. Này các Tỷ-kheo5 đây gọi là hạng người có hai mắt. Ba hạng người này, này các Tỷ-kheo5 có mặt, xuất hiện ở đời. Kẻ mù, mắt bị hư, Cả hai24 đều bất hạnh, Vừa không được tài sản, Vừa công đức không làm.

23 XemPug. 30. 24 A. II. 220: Ubhayattha kaỉiggãhotiy ỉdhạỉoke ca paraloke cãtỉ ubhạyasmimpi aparaddhaggãho, parậjayaggãho hotỉti attho ("Cả hai đều bất hạnh,, nghĩa là chịu sự thất bại ở đời này và đời khác). Xem Ã/. L 403.

Thứ đến là hạng người, . r
Được gọi là một măt?
Liên hệ25 pháp, phi pháp,
Tầm cầu các tài sản5
Với trộm và man trá,
Cùng với cả nói láo5
Vừa khéo góp tài sản9
Vừa giỏi hưởng dục lạc,
Từ đây đến địa ngục5
Người một mắt bị hại.
Còn vị có hai mắt,
Được gọi người tối thượng,
Thâu hoạch các tài sản,
Một cách đúng Chánh pháp,
Các tài sản đã c6,
Tăng r trưởng r đúng Chánh pháp,
BỐ thí ý tốt đẹp5
Không phân vân ngập ngừng,2627
Được sanh chỗ hiền thiện,
Đi chỗ ấy không sầu.
Vậy hãy tránh thật xa5
Người mù5 người một mắt,
Thân cận bậc hai mắt5
Bậc Tối thắng trượng phu.

X. KINH LỘN NGƯỢC (Avakujjasutta)21 (Ắ. I. 130) 30. Ba hạng người, này các Tỷ-kheo, có mặt, xuất hiện ở đời. Thê nào là ba? Hạng người với trí tuệ lộn ngược (avakujja panno). hạng người với trí tuệ bắp vế (ucchanga panno\ hạng người với trí tuệ rộng lớn (puthupanno). Và này các Tỷ-kheo? thế nào là người với trí tuệ lộn ngược? Ở đây5 này các Tỷ-kheo, có hạng người đi đến khu vườn (tinh xá)9 thường nghe pháp từ các Tỷ-kheo. Các vị Tỷ-kheo thuyết pháp cho người ấy, sơ thiện, trung thiện, hậu thiện, có văn, có nghĩa, trình bày Phạm hạnh hoàn toàn viên mãn thanh tịnh. Người ấy, tại chỗ

ngồi ấy, đối với bài thuyết giảng ấy, không có tác ý đến đoạn đâu9 không có tác ý đên đoạn giữa, không có tác ý đên đoạn cuôi. Và khi từ chỗ ngồi ấy đứng lên, đối với bài thuyết giảng ấy, người ấy không có tác ý đến đoạn dầu, không có tác ý đến đoạn giữa, không có tác ý đến đoạn cuối. Ví như, này các Tỷ-kheo, một cái ghè bị lộn ngược, nước chứa trong ấy tuôn

25 AA. II. 201: Sathoti = Kerãtỉko (người không thành thật). 2644. II. 201: Abyagghamãnaso (không phân vân ngập ngừng) = Nỉbbỉcỉkicchacỉtto (tâm khồng nghi ngờ). 27 XcmPug. 31.

chảy, không có dừng lại. Cũng vậy5 ở dây, này các Tỷ-kheo, có hạng người đi đến khu vườn (tinh xá), thường nghe pháp từ các Tỷ-kheo. Các vị Tỷ-kheo thuyết pháp cho người ấy, sơ thiện, trung thiện, hậu thiện, có văn? có nghĩa, trình bày Phạm hạnh hoàn toàn viên mãn thanh tịnh. Người ấy, tại chỗ ngồi ấy, đôi với bài thuyêt giảng ây, không có tác ý đên đoạn đâu, không có tác ý đên đoạn giữa, không có tác ý đên đoạn cuôi. Khi từ chô ngôi ây đứng lên. đôi với bài thuyết giảng ấy, người ấy không có tác ý đến đoạn đầu, không có tác ý đến đoạn giữa, không có tác ý đến đoạn cuối. Này các Tỷ-kheo5 đây gọi là hạng người với trí tuệ lộn ngược. Và này các Tỷ-kheo5 thế nào là hạng người với trí tuệ bắp vế? Ở đây? này các Tỷ-kheo, có hạng người đi đến khu vườn (tinh xá), thường nghe pháp từ các Tỷ-kheo. Các vị Tỷ-kheo thuyết pháp cho người ấy, sơ thiện, trung thiện, hậu thiện? có văn5 có nghĩa, trình bày Phạm hạnh hoàn toàn viên mãn thanh tịnh. Người ấy, tại chỗ ngồi ấy, đối với bài thuyết giảng ấy, có tác ý đến đoạn đầu? có tác ý đến đoạn giữa, có tác ý đến đoạn cuối. Nhưng khi từ chỗ ngồi ấy đứng lên5 đôi với bài thuyêt giảng ây? người ây không có tác ý đên đoạn dâu, không có tác ý đến đoạn giữa, không có tác ý đến đoạn cuối. Ví như, này các Tỷ-kheo, r r • • zi 5 trên băp vê của một người, các loại đô ăn được chông lên như hạt mè9 hạt gạo, các loại kẹo và trái táo. Khi từ chỗ ngồi đứng lên5 vì vô ý5 người ấy làm đổ vãi tât cả. Cũng vậy9 ở dây, này các Tỷ-kheo? có hạng người đi đên khu vườn (tinh xá), thường nghe pháp từ các Tỷ-kheo. Các vị Tỷ-kheo thuyết pháp cho người ấy, sơ thiện, trung thiện, hậu thiện, có văn, có nghĩa, trình bày Phạm hạnh hoàn toàn viên mãn thanh tịnh. Người ây5 tại chô ngôi ây, đôi với bài thuyêt giảng ây, có tác ý đến đoạn dầu, có tác ý đến đoạn giữa, có tác ý đến đoạn cuối. Nhưng khi từ chô ngôi ây đứng lên5 đôi với bài thuyêt giảng ây, người ây không có tác ý đến đoạn đầu? không có tác ý đến đoạn giữa, không có tác ý đến đoạn cuối. Này các Tỷ-kheo, đây gọi là hạng người với trí tuệ bắp vế. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là hạng người có trí tuệ rộng lớn? Ở đây? này các Tỷ-kheo, có hạng người đi đến khu vườn (tinh xá), thường nghe pháp từ các Tỷ-kheo. Các vị Tỷ-kheo thuyết pháp cho người ấy, sơ thiện, trung thiện, hậu thiện, có văn5 có nghĩa, trình bày Phạm hạnh hoàn toàn viên mãn thanh tịnh. Người ây, tại chô ngôi ây, đôi với bài thuyêt giảng ây5 có tác ý đên đoạn đâu5 CÓ tác ý đên đoạn giữa5 có tác ý đên đoạn cuôi. Và khi từ chô ngôi ây đứng lên? đối với bài thuyết giảng ấy, vị ấy có tác ý đến đoạn đầu5 có tác ý đến đoạn giữa, có tác ý đên đoạn cuôi. Ví nhu, này các Tỷ-kheo? một cái ghè được dựng dứng, nước chứa trong ấy được giữ lại, không có chảy đi. Cũng vậy5

này các Tỷ-kheo? có hạng người đi đến khu vườn (tinh xá), thường nghe pháp từ các Tỷ-kheo. Các vị Tỷ-kheo thuyết pháp cho người ấy, sơ thiện, trung thiện, hậu thiện, có văn5 có nghĩa, trình bày Phạm hạnh hoàn toàn viên mãn thanh tịnh. Người ấy, tại chô ngôi ây? đôi với bài thuyêt giảng ây, có tác ý đên đoạn đâu, có tác ý đên đoạn giữa, có tác ý đến đoạn cuối. Và khi từ chỗ ngồi ấy đứng lên5 đối với bài

thuyêt giảng ây, vị ây có tác ý đên đoạn dâu, có tác ý đên đoạn giữa, có tác ý đên đoạn cuối. Này các Tỷ-kheo5 đây gọi là hạng người với trí tuệ rộng lớn.

Ba hạng người này, này các Tỷ-kheo, có mặt, xuất hiện ở đời.

Hạng trí tuệ lộn ngược,
Không thông minh, không mắt,
Họ thường thường đi đến,
Đến gần các Tỷ-kheo5
Đoạn đầu của bài giảng?
Đoạn giữa và đoạn cuối,
Họ không học được gi,
Họ không có trí tuệ.
Hạng trí tuệ bắp vế,
Được gọi là tốt hơn,
Họ thường thường đi dến,
Đến gần các Tỷ-kheo9
Đoạn đầu của bài giảng,
Đoạn giữa và đoạn cuối?
Nệồi trên chỗ mình ngồi,
Nắm giữ được lời văn5
Đứng dậy không hiểu rõ5
Quên mất điều đã nắm.
Bậc trí tuệ rộng lớn,
Được gọi tốt hơn cả?
Họ thường thường đi đến5
Đến gần các Tỷ-kheo5
Đoạn đầu của bài giảng,
Đoạn giữa và đoạn cuối,
Ngôi trên chô mình ngôi,
Nắm giữ được lời văn5
Thọ trì điều được nghe,
Suy tư điều tối thắng,
Với ý không dao động,
Là hạng người như vậy?

Thực hành pháp, tùy pháp,
Có thể đoạn khổ đau.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.